

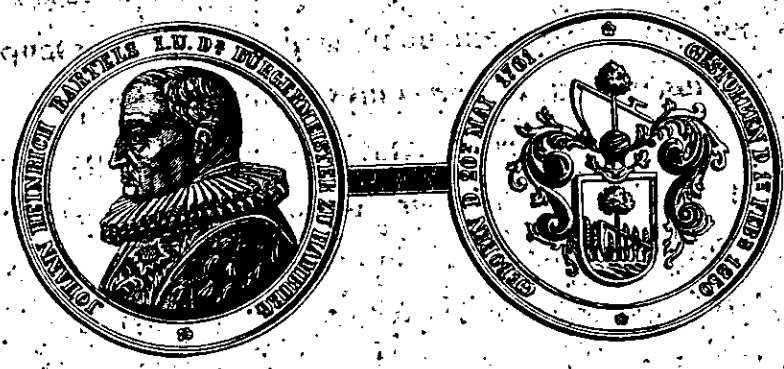
MEMORIAM

VIRI MAGNIFICI

JOHANNIS HENRICI BARTELS J. U. D.

REI PUBLICAE HAMBURGENSIS NUPER CONSULIS

NATI D. XX. M. MAI. A. MDCCLXI, MORTUI D. I. M. FEBR. A. MDCCCL.

EX AUCTORITATE PUBLICA

CIVIBUS COMMENDAT

GUSTAVUS MAURITIUS REDSLOB

THEOL. ET PHILOS. D., LINGUARR. SS. NEC NON PHILOSOPHIAE
IN GYMNASIO ACADEMICO P. P. O.

HAMBURGI 1853.

TYPIS IOANNIS AUGUSTI MEISSNERI, AMPLISSIMI SENATOR, GYMNASII ET IOANNIS TYPOGRAPHI.

JOHANNES HENRICUS BARTELS

Viris ingenio et virtute bene merentibus, dum vivunt, abuti
nae illa ars censenda est, qua vilissimum genus hominum excellere
studet; mortuos vero aut non amplius utiles grata memoria colere
liberalium est virorum. Quam gratam suam memoriam eorum civium,
qui summis functi sunt honoribus, quam eo testari soleat res publica
nostra, ut quatenus illi de ipsa bene meruerint, publica narratione
exponantur et quasi in conspectum populi producantur, nescio an
se ipsam magis quam illos honestet. Verum et mihi ipsi admodum
honorificum esse existimo, quod ex illo more institutoque munus
mihi obtigit, ut in tam honesto pioque officio rei publicae nostrae
quasi interpres et laudator, Johannis Henrici Bartels, civitatis nostrae
nuper primi consulis, de re publica merita civium memoriae, etiam
atque etiam commendem. Utinam liceret putare, ad hoc negotium
me fore tam idoneum quam promptum ac paratum. Quis enim ego
sum? Advena historiae et disciplinae Hamburgensis parum gnarus,
homo umbratilis ab iis, quae in foro geruntur, ipsa natura sua alienus,
studiorum ratione abstractus et omni loci sui conditione quasi re-
legatus, cuius aures saepe non attingunt ea, quibus urbs resonat,
nedum lancium, quibus in tacita curia consilia pensitantur, stridores.
Ergo cuncter? Minime. Temeritatis enim vituperatio mihi non est
timenda. Constat enim inter omnes, non sponte et voluntate me ad
hujusmodi scriptionem impelli, sed muneris esse legem, quae mihi
etiam invito hoc officium iniungat. Num detrahare aliquid de viro
laudatissimo a mea incitia potest? Neque haec culpa in me cadet.

Quin etiam imperitia me quodammodo iuvat, nam quaecumque in hac descriptione a doctis iudicibus vituperentur, unam laudem habebit, abstinuisse me a vili et servili adulatione. Omnia igitur in hoc libello desiderentur, modo ne pietas desideretur.

JOHANNES HENRICUS BARTELS

in urbe, cuius principatum postero tempore tenere destinatus erat, natus est ipsa. Annus diesque eius natalis dum commemorandus mihi est, similiter commoveor atque commoveri solemus, quando lucum permeantibus inter virgulta arboresque novellas quercus annosa et patulis diffusa ramis occurrit. Ex aetate praesenti subito in seculum praeteritum translata, aura aliena afflari et imaginibus maiorum circumvolari nobis videmur. Nam vir, quem ipsi his nostris diebus vivum inter nos habuimus, cuius os vultumque oculis vidimus, cuius vocem ipsis nostris auribus percepimus, natus est anni MDCCLXI die xx m. Maii, hoc est imperatore Germanico Francisco I (Stephano), Polonia adhuc integra, bello septem annorum adhuc flagrante, libertate urbi nostrae a ducibus Holsatiae, Daniae regibus, nondum adiudicata. Unus nobis superstes fuit, qui iam priore seculo inter patres conscriptos relatus in re publica nostra administranda durante adhuc imperio Germanico versatus erat et omni potentiae Francogallicae supervixerat, ita ut posthac etiam in hocce genere descriptionis nulla futura sit occasio laudes senatoriorum inde ab illis gravissimis temporibus repetendi.

Gens Bartelsia antea parum illustris per Nostrum demum inclaruit, quo factum est, ut ipso vix mortuo ne de avo quidem, mercatore haud inope, non constet, utrum ab illo Matthia Bartels, senatore Hamburgensi MDCXCVI mortuo, originem duxerit, an ex Holsatia huc immigraverit. Quae quum ita sint, de maioribus eius rectius silere possemus, nisi praetermisso etiam patre Nicolao irae mihi timendae essent manium filii, qui usque ad supremos dies vitae memoriam eius summa pietate colebat, neque pateretur, patris de urbe

merita minoris haberi quam sua ipsius. Cui etiam si in patria
 praeter hunc filium nihil debaretur, quae profecto aliquid deberet.
 Verum et (alia sunt, eaque haud levia) quae memoriam eius civibus
 caram, venerabilemque facere possunt. Fuit enim sacchari coctor
 mediocri fortunae, sed eruditione, qualis virum huius conditionis,
 imprimis illo tempore, decebat, simul vir honestus et frugi, in
 animique antiqui, et in nonnullis homo singularis. In defesso labore
 sapientique parsimonia, simul sana mente, consideratoque consilio
 effecit, ut res suas (magis magisque crescerent, ita) ut mercaturam
 haud parvam exercere posset, et fortunas etsi non grandes, tamen
 ad contempnas sibi pareret, quae postero demum tempore (vexa-
 tionibus, a Napoleone mercaturae Hamburgensi illatis, aliquantum
 labefactatae sunt). Sanum eius in rebus ad usum vitae pertinentibus
 iudicium, severitas, benevolentia, fides et veritas fiduciam civium
 maximam ei conciliarunt, ut administratis quae res publicae nostra
 munera civica habet paene omnibus, tandem in collegium quin-
 decimvirorum elegeretur. Sed de meritis eius exponere non est
 huius loci. Unum nostrae causa silentio praeterire non possum.
 Quamquam ipse, ut diximus, a eruditione tantum modica erat, nihil
 tamen magis ei cordi fuit, quam educatio puerilis. Sic quindecimvir
 vehementissime agitavit, ut Barmbeci (quae pars agri Hamburgensis
 ab quindecimviris administrabatur) publica schola conderetur,
 etiamque legem de scholis frequentandis ipse commentatus est, ne
 (quae sunt ipsissima eius verba) pueri puellaeque vagi terrent, sed
 schola diligenter frequentata in disciplina et revocatione ad dominum
 adolescerent, quo non solum societati humanae utiles evaderent, sed
 vitae etiam aeternae fierent heredes. Facile igitur intelligitur, virum, qui rectam educationem iuven-
 tutis tanti haberet, in suis ipsius liberis educandis constanter secutum
 esse suam sententiam. Inde maxime grata illa pietas, filii usque ad
 extremos terminos vitae professi, quaecumque in se esset, virtus et
 laus, eam se liberalitati et exemplo optimi patris debere. Septem

ei Catharina Mariae unica prole Samuelis Seelandi ad aedem
 D. Nicolai spororum diaconi fuerunt liberi, filii quinque, filiae duae.
 Natus maximus erat Nicolaus (natus d. VIII m. Jun. MDCCCLX), secundus
 Noster, tertius Samuel Christianus (natus d. XX m. Mai. MDCCCLXIII),
 quartus Godofredus (natus d. XXVII m. Sept. MDCCCLXVII). Hunc
 excipiebat filia Anna Magdalena, postea Diderici Matthiae Feuerbeerd
 uxor (natus d. XVI m. Sept. MDCCCLXIX). Sequebatur filius sextus
 Georgius Guilhelmus (natus d. XII m. Jan. MDCCCLXXI), septimo denique
 loco nata est (d. VII m. Nov. MDCCCLXXIII) Catharina Maria Mar-
 garetha, postea Johannis Lucae Soltau uxory quibus Noster superstes
 fuit omnibus. Mortua anno MDCCCLXXIII uxore, anno post secundas
 nuptias habuit pater cum Maria Beata teigente Kroonia, Johannis
 Laurentii Meyer vidua, ex qua tamen liberos non suscepit. Mortuus
 est d. VII m. Mart. MDCCCVI. Pueritia consulis defuncti nihil, quod sciam, habuit, quod ad-
 modum memorabile sit. Puer eximia valetudine gavisus laete adolevit
 ac brevi animi, etiam et ingenii dotes, singulares ostendere coepit.
 Quod pater prudenter aestimans sensim peculiarem in eo spem
 collocare coepit educationemque huius filii maxima cura et diligentia
 dignam esse existimavit. Fuerunt illo tempore ad aedem D. Petri
 et D. Catharinae scholae valde laudatae, quibus pueruli nonnullis
 horis vespertinis instituebantur, quibus pater, quum domesticam
 eruditionem solam ad ingenium pueri recte dirigendum satis non
 esse videret, filium instituendum tradidit, donec puer tantum pro-
 fecisset, ut in scholam Johanneam recipi posset. Hanc scholam
 illustrem tam celeriter percurrit Noster, ut tredecim demum annos
 natus in secundum disciplinae ordinem proveheretur. Pater igitur
 timens, ne praecox in academiam abiret, viresque praemature con-
 sumeret, studia linguarum antiquarum aliquantum coercere, contra
 in alius generis studiis, quae ad politioem humanitatem pertinent,
 institutionem puero procurare decrevit, quae tum pro illius temporis
 ratione in scholis Latinis, quae dicebantur, posthaberi solebant. Quod

consilium exsequendi optima et oblatam est occasio. Fuit isto tempore in pago Holsatico Rellingen prope Hamburgum sacerdotum minister ille Christianus Guilielmus Alers, vir in studiis liberalibus, bonisque artibus peritissimus, simul vir ingeniosus etiam poetae haud mediocri famam consecutus, qui speram in domum suam recepit pro ingenio suo liberali quadam ratione in iis studiis, in quibus ipse habitabat, probe exercuit. Eximia hic pueri usus est disciplina non solum in antiquitatis studiis, verum etiam in universa historia, scriptorum vernaculorum cognitione aliisque rebus utilibus. Quibus etiam poeticum magistri lumen discipulum incendit, neque pauca carmina int, quae ex illo tempore Noster composuit. Nam postero quoque tempore ei non facile moestive quid accidit, quod non ornarit et celebrarit carminibus. Praeterea vero exquisitissimam hic habuit occasionem, illum leporem, illos elegantes et urbanos mores, illam facilitatem et dexteritatem in commercio cum hominibus ornatis conspicuam excolendi, quibus postea excellebat et quae ei in itinere suis introitum ad viros in loco excelsissimo illustrissimoque positos patefaciebat. Nam Alers, ut ipse erat, vir facetus et iucundus, ita convictione suavissima cum nobilitate regionis circumiacentis utebatur, cui gratissimus atque acceptissimus erat hospes. Gratia autem, qua ipse florebat, mox etiam in lepido iuvenilem discipulum transferebatur. Hac ingenua institutione per quadriennium usus Noster circa paschalia tempora anni MDCLXXIX in urbem patriam rediit per annum spatium gymnasii academici scholis interfuit, studia auspicaturus theologica, quo exacto in academiam Gottingensem discessit. Fructus erat disciplinae Alersianae, quod etiam hic, non in studiis theologis proprie sic dictis, unice tractandis sese continens, ad artes liberales cunctas animum appulit. Sic praecipuam operam linguis dedit Semiticis, ex quibus quantum illo tempore voluptatis perceperit, mihi ipse aliquando testis professus. Tantum in his profecerat, ut postea in examine theologico propter Hebraicae, Syriacae

et Arabicae linguae singularem scientiam laudem ferret, singularem. Praeterea ad historiae et antiquitatis, itemque literarum sct artium, maxime quae apud Graecos Romasque florabant, studia deductus est, non praesagiens, quantum commodi et laudis ex his ipsis postea sibi comparaturus esset. Eodem tempore, id. xviiij. Dec. MDCLXXXI etiam in incultum liberorum atomorum, qui vocantur, ordinem receptus est, in sodalitate Gottingensi ad tres flammis dicta, cuius secundum gradum anno MDCLXXXIII, tertium anno MDCLXXXIV adeptus est. Anno MDCLXXXIV ex academia Hamburgum reversus examine theologico auctumno eiusdem anni honorifice superato inter candidatos reverendi ministerii relatus, ei quae venia concionandi data est, qua etiam aliquoties usus est. Quas tamen orationes non admodum placuisse rumor erat. Vulgo etiam fabella satis lepida fertur, quae si vera esset, forsitan testari posset, suggestum sacrum non eum locum fuisse, cui natural ipsum destinaverit. Sed his non multum tribuo, nisi forsitan de his orationibus valeant, quas adolescens gymnasium academicum frequentans, ferventiore studio flagrans in pagis Eppendorf et Kirchverder habuerat. Nam quum cives omnium ordinum sexcenties admirandi occasionem habuerint, quanta consulis vel senis in dicendo vis et gravitas esset, vix est credibile, eundem iuvenem non multo magis orando excelluisse. Itaque illum rumorem vel ab eiusmodi hominibus profectum esse censuerim, qui ab alia studiorum ratione recedere non posse credant, nisi desperantem, vel etiam a Nostro ipso, qui forsitan postero tempore dicitur, se his orationibus sibi non satisfacisse. Aliquo loco enim ipse dicit, se oratorem sacrum valida atque canora voce excelluisse, orationes vero ipsas fuisse exiles atque tenues, quia classico in ecclesia Hamburgensi tum canente Melchiorae Goezio, necesse fuerit, ut religiosissime ad normam doctrinae receptae conformatae essent. Mox vero a censura Goeziana liberatus est, in quibus paucis habundantibus post privati magistris munus sibi oblatum acciperet.

Alumnus erat dives quidam adolescens Anglus, qui a matre in continentem missus erat, ut comitante magistro prudentiore nonnullas terras Europaeas, imprimis Germaniam Italiamque, lustraret. Hoc iter, quo nihil ei evenire poterat optatius, simul, ut vidēbimus, ad totam eius futuram vitam formandam vim habuit maximam.

Ut bene praeparati instructique iter susciperent, Noster cum alumno suo fere annum degit Francofurti ad Moenum. Jam in hac urbe juvenili studiorum praefecto, qui munus susceptum probe atque severe explere studeret, necessitudo cum alumno non semper grata erat. Alumnus enim populares ibi invenit rudes atque insolentes, quales passim in urbibus principalibus continentis conspici possunt, qui ei se applicantes eumque ad studia sua trahentes fiduciam erga custodem turbarunt. Nihilominus iter est ingressus mense Septembri anni MDCCLXXXV. Visebantur urbes Norimberga, Ratisbona, Vindobona, Tergeste, Venetiae. Quatuor autem hebdomades, quas Venetiis transigebat, non solum iucundae et fructuosae ei factae sunt, sed de tota etiam ipsius vita futura decreverunt. Hic enim amicum academicum invenit sibi carissimum Heeren, eundem, qui postea historicae artis laude nobilitatus est, quocum coniunctissimam consuetudinem studiorumque commercium habebat. Eodem comite visit, quaecunque in hac admirabili urbe visenda erant, artis antiquae et recentioris monumenta, quibus tum Venetiae abundabant, perscrutatus est, indolem moresque populi diligenter observavit et ipsis rebus publicis clarissimae civitatis operam navavit. Peropportune etiam accidit, quod epistolas commendaticias attulerat Venetias ad virum nobilem Johannem Conradum de Reck, Norimbergensem, negotiatorem nobilissimum. Quum enim Heerenius alias attulisset ad virum clarissimum Siebenkees, Reckii paedagogum domesticum, eundem, qui historiam infamis illius Venetorum iudicii, quod quaestionem inter perduellionis reos exercebat, itemque compendium archaeologicum laudatum conscripsit posteaque in academia Altorfiensi professor publicus factus est, evenit, ut in domum Reckianam introductus

admodum hospitaliter exciperetur. Consuetudine quotidiana familiaritas ita aucta est, ut simul ad filiam amabilissimam Regnam extenderetur, et quidem eo successu, ut ad se ipsum referre posset Caesaris illam vocem: Veni, vidi, vici. Priusquam enim Venetiis discederet, virginem sibi futuram uxorem desponderat.

Tum comitante Heerenio amico iter persecutus venit Bononiam, Florentiam, Romam. Florentiae ei accidit, quod facile totum iter irritum facere potuisset. Namque alumnus eius Anglus Venetiis eundem se praebuerat, qualis fuerat Francofurti. Noster, ut suum erat, reprehenderat, animi disiuncti erant. Florentiae igitur a matre iuvenis epistola allata est, qua omnis necessitudo, quae adhuc filio cum magistro intercesserat, dirimebatur. Tum vero pater Nostri liberalitatem suam luculenter ostendit, quam mirifice adiuuabat et confirmabat noverca (matrem iamdiu mortuam esse supra memoravimus). Quamquam pater confessus est, se non divitem esse, et quae possideret, iniuria temporum in dies minui, tamen iter institutum a filio continuari voluit, modo ut parsimoniae studeret, benigne ipsum exhortatus est. Ita quod primo malum visum erat, feliciter evasit. Namque Noster suae potestatis factus iter studiis suis totum accommodare potuit, et sine dubio praestantissimum illud itinerarium de Calabria et Sicilia, quo nominis quandam famam adeptus est, non haberemus, si a custodia Angli iuvenis non liberatus esset. Florentiae, cui urbi quae natura dederit, antiquitas et aetas Mediceorum reliquerit, nemo est qui nesciat, tres fere menses mansit.

Roma autem eum tenuit menses duos. Eo pervenerat ante pascha anni MDCCCLXXXVI, ideoque praeter ea, quae Roma quavis anni parte hospiti spectanda offert, admirabilia et paene incredibilia sollemnia vidit, quibus papatus in metropoli sua etiam aliter de rebus divinis sentientes iam saepius vehementissime permovit. Maximae utilitati hic ei fuit Heerenii societas, qui ad complures viros clarissimos sacerdotalis et civilis muneris literas commendaticias secum attulerat, quorum in aedes Nostro quoque aditum patefecit. Inter

quos inclitus atque amabilis Stephanus Borgia, synedrii papalis, quod Cardinalium invocant, membrum, eximia medicam paternam benevolentiam eum excepit. Ita antea per totum illud annum in Italia, usque Romam relicta, contendit magnificam ad urbem Neapolim. Vesuvium, unde illo ipso tempore torrens saxorum liquefactorum, qualia montes ignivomi eructare solent, devolvebatur, quum ascendisset et Calabriam sub pedibus suis late expansam videret, desiderium reprimere non potuit hanc quoque terram tum minus quam nunc cognitam visendi. De quo itinere etiam ad Siciliam extento nihil addo, quoniam quomodo id instituerit, quae viserit, ad quascunque res et qua industria atque sollertia animum attenderit, ex ipsius libro in epistolarum formam redacto optime potest cognosci.

Auctumno Neapolim reversus est, unde per Romam et Liburnum petiit Mediolanum. Hinc d. VI. m. Jan. MDCCLXXXVII profectus celeberrimis urbibus Genua, Taurino, Geneva lustratis aliquot hebdomades Lugduni, duos menses Parisiis degit literarum studiis occupatus. Inde per Roterodamum et Amstelodamum reversus est Gottingam, quo exeunte mense Maio MDCCLXXXVII pervenit.

Quid vero Gottingae sibi voluit? In itinere suo scilicet gravissimarum omnis generis observationum largam copiam cumulaverat, quae in publicum ut emitterentur eo magis erat optandum, quia illis temporibus Italia a plerisque tantum propter Romam vel summum propter Neapolim lustrata erat: de Calabria et Sicilia nonnullis tam pauca nota erant et tam falsa pro credibilibus habebantur, quam antiquis de Seris vel de ultima Thule, cui consilio exsequendo Gottinga magis favebat quam Hamburgum. Verum et alia res eum illam in urbem detraxit. Iter paene trium annorum eum mutaverat vel potius veram eius indolem aperuerat eumque docuerat, in quo studiorum vitaeque genere posthac ei versandum esset. Peregrinator contemplantis rebus terrestribus se vita immerserat, sicut creverat, a rebus coelestibus sese abalienatum sentiret et immisissis studiis theologicis iuris prudentiae studium amplecteretur. Pater, qua erat prudentia,

in hac vitae generis mutatione rectissime non inconstantiam quādam filii conspiciere sibi videbatur, sed quasi providentiae divinae voluntatem pie reverens filii consilio libenter obsecutus est.

Iam illis temporibus apparuit, viros doctos opinionem quādam de Nostro habere expectationemque non levem in eo collocare. Societas literaria Volscorum Veliterna eum adhuc in Italia commorantem sodalem asciverat. Gottingam vix advenērat, quum societas literarum Gottingensis assessorem eum sibi esse voluit. Auctumno eiusdem anni adeo institutum historicum regium eum sodalem extraordinarium creavit. Gottingae Noster maximo studio literis ad iuris peritiam pertinentibus se dedit et ad emittendam descriptionem peregrinationis se contulit, quam ad formam epistolarum accommodavit. Primum operis volumen eodem ipso anno in lucem emissum eum habuit eventum, ut ab academia Aetnaeorum Catinensi in societatem reciperetur, cuius rei testimonium datum proximo anno ad eum missum est. Vere anni MDCCXC studiis iuridicis absolutis et scripta dissertatione tum valde laudata doctoris in utroque iure honores ab academia Gottingensi in eum delati sunt. Paulo post Hamburgum reversus d. IV m. Jul. MDCCXC civis Hamburgensis factus causarum patronatum exercere coepit. Tempus a muneris negotiis vacuum itinerario perficiendo impendit, cuius tomus tertius et ultimus anno MDCCXCII editus est.

Dum haec ei bene atque feliciter procedebant, ab alia parte tam acerbe et atrociter afflictus est, ut incremento capto progressibusque factis gratia et iucunditas ademptae viderentur. Annus enim MDCCXC ei dilectissimam sponsam eripuit eo ipso tempore, quo ad consummandam eius felicitatem nulla re opus esse videbatur, quam amore eius coniugali. Attamen Noster non is erat, qui vitam non vitalem censeret, propterea, quod ei esset renuntiandum, quod summum bonum esse videretur. Hoc unum ei certum et opersuasum erat, in matrimonio se habere non posse, nisi eam, quae defunctae mirifice similis et tanquam effigies esset. Sic factum est, ut, anior

eius magis magisque in sororem defunctae natu, proximam Mariam Elisabetham se converteret, quam post annum epistolarum commercium vere anni MDCXCII sibi despondit.

Quo tempore Noster causarum patronatum exercere coepit, urbs nostra causarum patronis nondum ita abundavit, uti nunc abundat. Praeterea Nostro eruditionis et facultatis tanta fama praeiverat, ut certatim causae ad eum deferrentur, ac brevi ipse satis illa in re constitutus esset. Quapropter mox de sponsa domum deducenda cogitare potuit. Sub finem igitur aestatis anni MDCXCII Venetias profectus est, ut nuptias celebraret uxoremque domum duceret. Itineris socium se ei adiunxit amicus A. A. Abendroth, tum et ipse causarum patronus, postea senator et postremo consul Hamburgensis. Cui in domo Reckiana liberalissime recepto idem illud obtigit, quod antea amico obtigerat: venit, vidit, victus est. Nam amabilitate sororis sponsae Bartelsianae captus sibi eam despondit et in consiliis exsequendis non cunctator, ex itineris socio nuptiarum socius factus est. Noster d. XVI m. Septembr., Abendrothius d. VI m. Octobr. factus est maritus. Exeunte anno qui caelibes domo profecti erant, mariti cum uxoribus redierunt Hamburgum, ubi usque ad ultimam senectutem amor sincerus et suavissimae necessitudinis vinculum utrosque coniunctos tenuit.

Sed priusquam ad novam vitae Bartelsianae quasi aeram describendam transeamus, de uxore et de progenie eius referendum videtur. Uxorem Nostri Mariam Elisabetham filiam fuisse Johannis Conradi de Reck, ante iam memoravimus. Pater eam susceperat e Maria Elisabetha de Heinzelmann, tabularii Venetiani filia d. I m. Novbr. MDCCLXVIII. Fratrum duobus parvulis, sororum duabus iam adultis mortuis quinque reliquorum liberorum fuit natu maxima. Soror aetate proxima Catharina Elisabetha, postea viro nobilissimo de Grimmel, urbis tum liberae imperialis Memmingen consuli, nupsit. Tertia Johanna Magdalena fuit, quam Abendrothius in matrimonium duxit. Quartus, Sebastianus, Venetiis mansit, fundorum

a patre in Italia; comparatorum heres, cuius filia viro illustri de
 Neurath, regi Wurtembergensi a consiliis intimis summoque admi-
 nistro, nupsit. Quintus denique, Johannes Michael, liber baro de Reck,
 dominium Autenried in Suevicis regni Bavarici hereditate accepit.
 Liberos ex hac uxore Noster habuit, qui sequuntur. Primus,
 Nicolaus Conradus, nat. d. IX m. Mai. MDCCXCIV; cuius, quum
 studia iuridica amplexus et actuarius in causis criminalibus factus
 virum perquam strenuum et idoneum se exhibuisset, praeceptis obitus
 d. XXVI m. Mai. MDCCCXXXIV patrem gravissimo luctu affecit.
 Secundus fuit Hanso Josephus, nat. d. VI m. Aug. MDCCXCVI.
 Hic iuvenis in expeditione anno MDCCCXV contra Francogallos facta
 voluntariam militiam secutus, pace facta in militia Hamburgensi
 magister, inde ab anno MDCCCXXV ducis legionis Oldenburgicae
 Hanseaticae legatus fuit, verum ex quo pactio, quae de coniugandis
 copiis constiterat, renunciata est, inter nos degens commilitonum
 observantia gaudet, et ipse caelebs. Tertio loco d. XXV m. Jan.
 MDCCXCVIII nata Beata Johanna Caecilia aliquot hebdomadibus post
 obiit. Quarta est Beata Caecilia, nata d. VI m. Mart. MDCCXCIX.
 Haec femina omni veneratione colenda d. XXVIII m. Mai. MDCCCXXII
 nupsit Eduardo Banks, illo tempore praefecti Ritzebutteliensis
 actuarii, d. I m. Mai. MDCCCXXVI Ampl. senatui ab epistolis, d.
 XVII m. Febr. MDCCCXXXVII syndico facto, viro eximiis ingenii
 facultatibus, singulari in rebus gerendis dexteritate et alacritate,
 simul morum elegantia et suavitate insigni, qui Sievekingio mortuo
 legatus Hamburgensis in conventu foederatarum Germanicarum civi-
 tatum Francofurtum ad Moenum missus est, ubi urbi patriae mirum
 quantum utilis fuit. Proh dolor! vires corporis studio suo et nego-
 tiorum moli non pares fuerunt et post nonnullos morbi gravissimi
 impetibus denique in pago Veytaux prope Viviacum ad lacum Le-
 manum, quo se receperat, ut mitiore loci coelo valetudinem affectam
 confirmaret, d. XVII m. Decbr. MDCCCLII immatura morte interceptus
 est. Harmonia memoriam eius pia laude prosequitur. Viduae solatio

sunt liberi tres: Maria Beata, nata d. vii. m. Nov. m. dcccxxiii, nupta viro consultissimo et honestissimo Ottoni Adalberto Beneke, J. U. D. Caecilia Ludovica, nata d. xiii. m. Jun. m. dcccxxviii et optima et spei juvenis Eduardus Bartelsius, natus d. i. m. Jan. m. dcccxxxvi. Filia Nostri nata minima Ludovica Guilielma, nata d. xiii. m. Mai. m. dcccvii, nupsit d. xiii. m. Mai. m. dcccxxxi viro illustri Ludovico Stromeyer, medico Hannoverano, postea in academiis Erlangensi, Monacensi et Friburgensi, denique Kiliensi chirurgiae professori, quo ultimo loco durante bello Danico etiam munus summi medici in exercitu Slesvico-Holsatico sustinuit. Quorum liberi sunt: Anna nata anno m. dcccxxxiii, viri experientissimi Frederici Esmarch, medici Kiliensis, sponsa, Helena nata anno m. dcccxxxv et Ottilia nata anno m. dcccxxxvii.

Iam redeundum est ad Nostrum, qui licentia lites orandi annis vix duobus accepta inter causarum patronos Hamburgenses iam ita eminere coeperat, ut nihil offensionis haberet, quod desiderio in re publica versandi ductus hoc tempore syndicatum ambiret. Verum alia ratione saluti publicae consulendi occasionem eodem anno nactus est. Anno m. dcccxxxviii novae leges de publica cura pauperum latae erant, quae res tum viros quos Hamburgum habebat optimos magnopere exercebat. Pater Nostri, qui inter adiutores novi instituti haud ultimus fuerat et per omnem vitam has curas imprimis caras habebat, etiam filium eiusdem causae studio incendit. Quo factum est, ut vicorum, in quos hac de causa urbs omnis erat divisa, quinto usque ad decimum curator praeponeretur. Humanitatis patriae heres et ipse haec negotia singulari diligentia gessit, praecipue scholis pauperum publicis moderandis praefectus. Senator factus amplissimi ordinis auctoritate huic omni rei praeesse iussus est, neque unquam haec negotia deposuisset, nisi tandem consuli deponenda fuissent. Quanta fuerit fiducia, quam cives sui in Nostro collocabant, maxime cognitum est anno m. dcccxcvii. Res publica Polonica eius-

que rex ingentem vim aeris alieni reliquerant: perturbatio rei publicae privatae quoque res contagione sua infecerat. Nonnullis mercatoribus Hamburgensibus grandis pecuniae iactura impendens erat depellenda. Quum igitur recuperatores a rege Borussiae constituti creditores convocarent, mittendus erat, cui, quia agendi potestas nullis conditionibus adstricta tradenda erat, ab omni parte sine ulla dubitatione confidi posset. Nam quum una ex parte tuendum esset et apprehendendum, altera ex parte, quae erant illo tempore desperatae Polonorum res, debitoribus parcendum et quantumcumque fieri poterat concedendum, quum transigendum esset cum viris in pecuniis publicis administrandis versatissimis et haec quidem omnia in terra alienae linguae aliarumque vel potius nullarum legum, ideoque non solum probe atque prudenter, alacriter atque prompte, sed versute etiam atque callide esset agendum, nemo non videbat, viro opus esse, qui non iure solum et negotiorum tractandorum ratione peritissimus esset, sed paene omnes animi mentisque virtutes etiam diversissimas possideret. Ad negotium tam grave tamque difficile ex sententia creditorum peragendum Noster is esse visus est, qui unus omnium in Poloniam mitteretur. Admirabilis successus, ad quem causam susceptam perduxit, quam recte cives iudicassent, satis superque docuit.

Talis Noster fuit, quum anno MDCCXCVIII, loco in amplissimo ordine vacuo facto, senatus oculos in eum convertit. Ita factum, ut die XXIII m. Novembr. gratulantibus et laetantibus civibus in senatum legeretur, postquam anno superiore pater in collegium quindecimvirorum receptus est. Quum pater iam secundo sui muneris anno collegio praesideret, accidit, ut in comitiis civium de d. XI m. Apr. MDCCXCIX illi ut senatori novissimo ex more sollemni senatus auctoritate coram civibus concionandum, huic civium nomine publice respondendum esset. Officia publica, in quibus administrandis inde ab hoc tempore versatus sit, enumerare longum est: nam quaecumque penes senatum sunt, perfunctus est paene omnibus. De distantum loquimur, quae

vel pro gravissimis haberi possunt, eique virtutes, quibus maxime excellabat, ostendendi occasionem dederunt, vel extra suetum negotiorum ordinem ei obtigerunt. Vix in senatum lectum, negotia insolita exceperunt. Illis temporibus iurisdicção senatus multo latius patebat, quam hac aetate. Inter alia quotiescunque mercatori propter ruinam fortunarum bonis cedendum erat, res ad duos senatores ab amplissimo ordine delegatos deferenda erat. Nostro autem in senatum vix recepto annus ille mercaturae nostrae fatalis et paene perniciosus exstitit, quo, postquam multos per annos maxime cum Francogallis quaestuosissimum commercium mercatores multos ita securos fecerat, ut nihil tam temerarium esset, quin auderi posse videretur, simul privatorum luxuria in modum Hamburgi hucusque inauditum increverat, subito mercatura tantas iacturas fecit, quae calamitatem rei publicae per incendium anni MDCCXLII illatam aequasse dixeris. Tota senatus conformatio tulit, ut huiusmodi negotia iuniori collegae deferrentur.

Gravem curam ei attulit res, quae tanquam prolusio res eiusdem generis multo graviores praecedebat anno MDCCCI, quo tempore Noster operibus et munimentis urbis praeerat. Dani ex pacto cum imperatore Rossico et rege Suecico, cui postea etiam Borussorum rex accessit, eo consilio inito, ut mercaturam Anglorum cohiberent, ad naves Anglicas ab Albi et Hamburgo depellendas sprete urbis immunitate et recusatione Hamburgum violenter occupare suscipiunt. Paucis diebus post depositum ab eo munus memoratum urbem ingressi sunt.

Proximo anno ad praeturam accessit et ita quidem, ut anno MDCCCLII praetor urbanus tertius, MDCCCLIII secundus et MDCCCLIV primus esset. In multorum est memoria, quam iustus et severus, verum etiam quam circumspectus et aequus fuerit iudex. Hoc tempore quasi nubes cogebantur, ex quibus postea per decem annos gravissimarum tempestatum vis in Hamburgum ingrueret. Nam Franco-galli, iam ulterioris ripae Albis domini, sua sponte etiam agrum

Ritzebutteliensem occupaverunt, unde quænaves Anglicas ab intrando fluvio prohibebant, quam iniuriam Angli intercludendo ostio ulsi sunt. Qua re quanquam mercatura Hamburgensis acerbissimum incommodum accipiebat et salus civium in tantum discrimen vocabatur, ut urbs ipsa aes alienum contrahere cogeretur, tamen Mortierus, copiarum Francogallicarum trans Albim collocatarum summus dux, Hamburgum profectus, dominis regis Anglorum in finibus Hannoveranis sitis pro arrhabone oblatis, argentum mutuum vicies centena millia marcarum graviorum æquans minis interiectis postulavit. Exeunte anno MDCCCIV adeo nullo indicio, quin ne excusatione quidem facta caterva militum Harburgo Hamburgum noctu missa regis Anglorum ad Hamburgum legatum extra portam urbis habitantem vi secum abduxit.

Annus MDCCCVI ei patrem optimum eripuit, qui d. VII m. Mai. obiit annos natus paene septuaginta octo. Quæ mors filium patrum de se meritorum per omnem vitam memorem dolore affecit acerbissimo. Una res aliquam consolationem habere visa est, virum, qui salutem urbis patriæ propriæ salutem anteposisset eique per omnem vitam operam, curam et laborem devovisset, vita perfunctum aerumnis supersedere, quas exanclasset, si paucis mensibus diutius vixisset. Nam d. XIX m. Novbr. post pugnam direptionemque Lübecensem Francogalli Hamburgum ingressi sunt, mala omnia, quibus terras a se occupatas affligere solebant, secum ferentes.

Anno MDCCCVII gravissima munera accepit duo, procurationem agri Bill- et Ochsenverder, quæ nunc præfectura regionum palustrium vocatur, et curam aedificationum publicarum. Quibus in provinciis administrandis quam eximiam præstiterit operam, inde maxime elucere videtur, quod etiam Francogalli, postea nostra civitate sub suam potestatem redacta ad reliqua munera ei oblata eum in hac utraque administratione retinuerunt. Multa sunt, quæ ager modo dictus ei debet. Sicaggeres Albis fluctibus oppositæ et catarrhactæ ad aquas deducendas defendendasque necessariae eo iubente meliores factæ sunt non solum reffectis iis, quæ iam exstiterant, sed novis

etiam operibus instructis. Ne opera incuria dilaberentur vel incitia corrumpérentur, custodes melius instituit omnique rei virum peritum praeponendum curavit. Porro quum iniqua ratio, qua milites collocandi distribui et stipendia imposita in singulos describi solebant, partem incolarum vehementer premeret, nova eaque aequiore lege de dispensandis his oneribus scripta magnum incommodum sublevavit. Disciplinam publicam melioribus temperavit legibus, magistratibus minoribus in administrandis muneribus certam regulam praescipit, aeris alieni a singulis pagis contracti rationes facilius ad perspiciendum disposuit et composuit, et quae sunt alia merita, quibus ibi perpetuam nominis sui memoriam sibi peperit. — Non minus sapienter aedilitate functus est. Aedificationes maiores exstruere afflictata rei publicae res vetuit, quo magis parsimonia extrema utendum erat, ne omissis etiam iis, quae necessitas postulabat, res publica maius damnum acciperet. Nihilominus Noster negotiis ipsis magis agitabatur, quam si palatia exstruenda fuissent. Nam quae non civitatis commodo fieri poterant, aliquamdiu copiarum Francogallicarum causa, quibus urbs tum affluebat, instituenda et disponenda erant, quarum belli duces in postulando neque timidi erant neque obsequiosi.

Verum et alia res eum his annis quam maxime agitavit et iactavit, quae erat publica pauperum cura. Dux Francogallorum Mortierus quum d. XIX Novbr. Hamburgum intrasset, ne quis aliud atque perniciem ab ipsis diutius exspectaret, secundo post adventum die merces originis Anglicae omnes publicatae sunt et aliquot diebus post novo edicto omne cum Anglis commercium capitis poena proposita vetitum est. Huc proximo anno accessit, quod bellum inter Anglos et Danos coortum Hamburgensibus commercium etiam cum Slesvicicis et Holsaticis praeclusit. Mercatura et navigatio omnis iacebat, naves exarmatae et inutiles in portu cessabant, forum mercatorum vastum et triste silebat, multi antea rebus prosperis florentes in angustias adducti, longe plures etiam usque parca vita usi ad mendicitatem redacti sunt. Aerarium publicum vectigalibus cessantibus

sumptus tolerare non poterat, et pecuniae mutuae iterum iterumque sumendae erant, idque non ut ad urbis proprium commodum converterentur, sed ut tyranni peregrini, milites voraces alerentur, voraciores eorum duces saginarentur, et quasi farcirentur, quorum impudenti insatiabilitate alius alium superabat, omnes Bourienne. Egentium numerus his rebus in dies accrevit, atque mali publici propulsandi remedia deerant. Auctoritate atque bona existimatione, qua Noster cum sociis suis in urbe valebat, omni opus fuit, ut praestanda sufficienter praestari possent.

Eadem autem auctoritas, qua et apud ampliss. senatum ipsum valebat, causa facta est, cur ipse potissimum deligeretur, quotiescunque cum belli ducibus Francogallicis de rebus difficilibus, maxime de iis, in quibus illi difficillimi esse solebant, de pecuniis dico cogendis, per literas atque colloquia erat agendum. Sic vero multum pecuniarum solvendarum aliarumque iniuriarum eum vel facultate dicendi atque persuadendi avertisse vel constantia sua atque firmitate depulisse a civibus putandum est.

Secutus est annus gravissimus MDCCCX. Superbus imperator Napoleo in oppressione, qua hucusque urbem affixerat, non amplius acquiescens, simul probe sibi conscius, decretis suis, quibus commercium Anglorum delere in mente habebat, non diligenter pareri, quamdiu domesticos magistratus urbs haberet, Hamburgum cum reliquis terris mari Germanico usque ad Albis ostium adiacentibus imperio Francogallico attribui iussit. Quod decretum d. x m. Decembr. a senatu supremo Francogallico commendatum, d. XIV eiusdem mensis a Napoleone imperatum, d. XX per procuratorem mercaturae Francogallicae ad amplissimum senatum delatum est. Quali decreto potentissimi principes resistere non potuerant, una urbs resistere non potuit, quae adhuc iam ita ex arbitrio imperatoris gubernata erat, ut, ne sui iuris esse videretur, hac caerimonia plane non opus esset. Itaque sine cunctatione obtemperandum erat. Die XIII. m. Februarii MDCCCXI senatus a summo magistratu abdicavit.

Sunt, quibus dubium esse videatur, quid in huiusmodi rerum discrimine agendum sit viris, qui summis in re publica honoribus functi sunt, utrum officia publica novo domino praestare honestius sit, an recusare quamvis operam publicam. Quum boni civis sit, omni modo civitati consulere et prodesse, inepta mihi potius quam dubia videtur quaestio. Inter eos senatores, qui munera sibi ab imperatore oblata ipsi recipere quam hominibus forsitan minus idoneis vel urbis minus studiosis cedere maluerunt, Noster quoque fuit, et profecto quisquis conditionem civium, qualis erat annis MDCCCXI et MDCCCXII, quum gravissima officia a pristinis magistratibus administrarentur, cum ea comparare voluerit, qualis sequente anno post urbem receptam eveniebat, quum his partim a muneribus summotis, partim etiam exulantibus administratio urbis alienis manibus tradita esset, non solum facile intelliget, quanto emolumento hi viri urbi fuerint, sed facile etiam cogitatione sibi finget, quantum in nativa horum tyrannidis satellitum saevitia coercenda ac lenienda laboris atque dimicationis consumserint, et in beneficii loco iis numerabit, quod salutis civium causa suscipiendis tantis oneribus abstinere noluerint.

Quatuor in his regionibus creatae sunt praefecturae iisque summum iudicium imperiale datum in quatuor collegia divisum: Bartels delectus est, qui secundo horum collegiorum praesideret. Quod gravissimum munus quanquam eum paene totum occupatum tenuit, tamen et alia munera sibi praecipue cara libenter in se recepit. Quia enim non solum eius eximia iuris peritia, sed praecipua etiam rerum Hamburgensium notitia utendum esse videbatur, collegio, cui administratio urbis ipsius tradebatur, adscriptus est, et aedilitatem, procurationem agri Bill- et Ochsenverder et curam pauperum denuo obtinuit, ita ut nomen magis quam rem mutasse videretur. Quae munera ipsa tempora fecerunt laboriosissima. Nam novis magistratibus aedem et conclavia, ubi negotia gererent, procuranda erant ac disponenda, et quae propter novam administrationis

genus necessaria viderentur quibusve novis magistratus adjuvarentur, erant praeparanda. Milites collocandi, castra instruenda erant, constituenda erant et numeranda, quae belli ducibus militumque praefectis ad victum aliasque res destinata erant. Quum vero ex extincta res publica magna pars eorum, qui muneribus publicis praepositi erant, dimissi essent, Bartels statione sua maximo cum studio utendum esse censuit, ut his iacturam factam, qualicunque ratione posset, compensaret.

Eodem anno opportune accidit, ut Napoleoni imperatori filius, solii heres, nasceretur, cui regis Romani nomen datum est. Voluit imperator, ut rem sibi laetissimam orbis terrarum celebrare videretur. Itaque quum infans sacris Christianis initiandus esset, hoc sollemni cum pompa fieri iussit, qualemcunque potentissimi suae aetatis imperatoris facultates ferrent et hominis novi superba iactatio adamare didicerat. Ex omnibus latissimi imperii regionibus delegati salutaturi et congratulaturi evocati sunt, inter quos etiam praefectarum imperio nuperrime adiectarum atque urbis ab imperatore ipso maximi habitae delegati praeter ceteros idonei visi sunt, qui Lutetiae quasi in triumpho ducerentur. Haud dubium erat, esse mittendos, de quibus sperandum esset, fore ut gratia atque auctoritate apud imperatorem eiusque summos ministros aliquid valerent et quae patriae necessaria salutariaque essent, optime nossent et data occasione Parisiis ingenuo atque gnaviter Napoleoni commendare possent. Qua fiducia in Nostro quoque posita ipse cum Abendrothio et Georgio Knorre, viris urbis patriae amantissimis, Lutetiam abiit. Tempus non amiserunt oscitantes, sed quocunque modo fieri poterat, id egerunt, ut ministros imperatoris urbi Hamburgensi propitios redderent.

Proximo anno MDCCCXII immensis copiis per totam paene Europam coactis Russiae bellum illud aeterna memoria dignum illatum est, quod tyrannidem Francogallicam fregit. Iam ineunte hieme, quanquam d'Aubignoscus, quem Napoleo Hamburgi custodem

reliquerat, anxie paene ac diligenter cavebat, ne nuncii domino suo incommodi inferrentur et propagarentur, rumores tamen in occulto serpere coeperunt, bellum non satis feliciter geri, qui non minus sedulo quam caute auribus insusurrati, quanquam alias homines quod optant, lubenter credere solent, tamen, quia hucusque omnia potentissimo imperatori bene cesserant, fide parum digni habiti sunt. Sed mox etiam epistolae nonnullis civibus huius urbis e regionibus sedi belli propinquioribus allatae de gravibus cladibus per Russos acceptis certiores fecerunt animosque spe libertatis exoptatissimae incenderunt. Denique d. XXIV m. Decembr. vespere ephemerides allatae sunt, quibus exercitum adversis casibus afflictum ab imperatore reduci publice est concessum, et longe acerbiora aliis auctoribus nunciata sunt. Laetitia civium reprimi vix potuit. Quum vero sub finem mensis Januarii sequentis anni praefecti etiam militum Francogallici frigoribus et fame prope enecti advenirent ideoque de atrocissima calamitate dubitari amplius non posset, Russos quoque eorumque socios Germanicos appropinquare nunciaretur, laetitia effusa in impatientiam adeoque in contumaciam adversus oppressores magis magisque transmutata est. Quae quum ita essent aliisque locis tumultus iam orti essent et catervae equitum Russicorum levis armaturae, quas rumor multo numerosiores quam revera erant fecerat, Tettenbornio duce pauca milliaria ab urbe abessent, d. XII m. Martii duces praesidii Francogallici perspecto rerum suarum discrimine copias ex urbe abduxerunt. Quo facto Tettenbornius Bergedorfium usque progressus, ut Hamburgensis civitas a Francogallis descisceret seque in antiquam libertatem vindicaret palam postulavit.

In summo odio Gallici nominis apud Hamburgenses tali exhortatione profecto non erat opus. Nam Francogallica dominatio nescio an in ulla alia urbe Germanica magis exosa fuerit quam Hamburgi. Prudentia vero et cautio, ut posthac experientia luculentissime probavit, de conatu tam temerario dissuasit. Francogalli enim urbe excesserant, non quod hanc Danis sociis vicinam Germaniae partem relinquendi

consilium esset, sed ne exiguum urbis praesidium seditione in urbe facta coniunctis Russorum civiumque viribus ab ulteriore Albis ripa interclusum intra moenia urbis tolleretur, et forsitan ne hoc quidem timuissent, si rumoribus rem augentibus falsi non fuissent. Itaque in regione Harburgensi substiterant, ut novis copiis aucti quamprimum redirent. Ergo curandum erat, ut urbs, si Tettenbornio responderet, Francogallis excusata videretur. Hoc in tempore Noster comite Knorrio Bergedorfium missus est, ut de urbis discrimine cum Tettenbornio ingenue colloqueretur. Hic vero a nonnullis civibus fervidioris ingenii et laetissima quaeque somniantibus, imprimis a Ludovico de Hess, viro honesto ac bono cive, verum etiam ingenii sui amatore ab aliqua pertinacia non prorsus alieno, ad opinionem inductus, fore, ut cum civibus incitatis urbem contra vim Francogallicam tueri et, si diis placeret, maiora etiam efficere posset, initio monentes non audivit: postea tamen, ut species defectionis vitaretur, adductus est, ut literas ederet, quibus se adversus urbem hostiliter acturum minaretur, si magistratus Francogallici a muneribus non abdicarent et civitas libertate non potiretur. Utinam aut exultans alacritas, qua Russi excepti et celebrati sunt, et studium ardens in urbe defendenda declaratum huic cautioni non repugnasset, aut Tettenbornius auxilia ad tuendam urbem idonea vel invitus accipere potuisset.

Eo maiori utilitati fuerunt, quae Noster proxima nocte, quae erat inter diem XVII et XVIII m. Martii, effici curavit. Fuerunt, qui post recuperatam libertatem rem publicam patriam funditus reformandam, imprimis amplissimi ordinis rationes mutandas ideoque senatum pristinum non revocandum esse censerent, sed alium novum auctoritate civium constituere in animo haberent. Simulac Francogalli discesserant, tempus consiliorum suorum ad effectum adducendorum venisse visum est. Quum igitur illa nocte cives convenissent, ut de restituenda re publica decernerent, illi viri, quorum princeps idem L. de Hess, quem modo memoravimus, fuit, civibus consilia sua et ante omnia id persuadere studuerunt, ut illic summum quendam

magistratum nova ratione compositum ad tempus constituerent. Cives quum fluctuarent, Noster, quamquam ipse civibus commendatus, ut in hunc novum magistratum legeretur, surrexit: eaque perspicuitate, vi et eloquentia, qua eum proveciore etiam aetate vincere vidimus, exposuit, quam periculosum, quam perniciosum et exitiosum futurum esset, tantam rerum omnium perturbationem everso solido rei publicae columine, quo firmiter quam nunquam nitendum esset, augere et quo tempore a principibus de restituendo Germaniae statu legitimo dimicaretur, hunc ipsum statum legitimum deserere, qua in re acrem habuit adiutorem Rentzelium J. U. D., quindecimvirorum scribam. Cives autem orationem plausu comprobarunt, et res publica ex gravissimarum turbarum, ne dicam exitii, periculo servata est. Eadem ipsa nocte senatus restitutus est, magistratus Franco-gallici ei officia sua tradiderunt: postero die, qui erat dies XVIII m. Martii, Russi urbem ingressi legitimum rerum ordinem invenerunt.

Quum ab amplissimo senatu tum eligendus esset, cui committerentur, quaecunque cum belli duce Russico eiusque praetorio agenda essent, ad haec negotia expedienda delectus est Noster. Hoc vero munus eum negotiis irretivit difficillimi, molestissimi et ingrattissimi generis. Libertate civitatis Hamburgensis semel pronunciata in via inita alacriter procedendum erat, et quaecunque defensio urbis postulabat, prompte et diligenter agenda et praestanda erant. Itaque satis laudari non potest animi ardor, quo omnis civitas flagrabat. Senes et iuvenes omissis privatis rebus concursarunt, ut in armis exercerentur urbemque patriam die noctuque custodirent. Pecuniae undequaque in aerarium bellicum confluerunt, vel pauperes nummulos suos, feminae ornamenta sua, liberi carissimum peculium suum in aris patriae deposuerunt: civitas ipsa aerarii publici exactionibus perpetuis exhausti contractique aeris alieni immemor id unum metuere visa est, ut satis essent, quae postulabantur. Profecto fax et lux illis diebus Hamburgum omni patriae praefulsit. Unum tantum defuit, quo nobis neo magis opus fess, quo vero omnes eo

facilius destitui solemus; quo magis animi quodam impetu incitati ardent; prudens in regundis rebus consilium.*) Qui enim fieri poterat aliter atque ut ii, qui duces se civibus offerrent, scientia atque usu rei militaris carerent? Plerumque in bona voluntate et studio erat acquiescendum, forsitan etiam confidentiae aliquid tribuendum nec scrupulosius examinandum, quoti cuiusque confidentia bene consultata esset. Haud aliter Russi, qui urbi praesidio essent, se habebant. Praetorium Tettenbornianum et ipsum maiorem partem e viris compositum erat, quales turbines bellici excitare solent, e viris dico, quos temporis ratio atque animus modo undequaque ad signa Tettenborniana adduxerat belli administrandi ignaros. Quid denique de Tettenbornio ipso dicam, qui ex duce catervae equitum incompositorum subito urbis munitae defendendae praefectus factus erat? Quae in illo virtutes sunt, levis quaedam audacia, secunda quaedam protervitas adeoque temeritas, nescio an in hoc interdum pro vitis haberi possint. Quae non ideo dicta sunt, ut aliquem vituperemus vel in eodem peccemus, quo ii peccaverunt, qui funesti rei exitus temporibus attribuendi causam alteri in alteros contulerunt, quum hoc certissimum esse videatur, si praesidium Hamburgense semel augeri non poterat, etiam sollertissimam defensionem contra nimias Franco-gallorum copias urbem non servasse, contra si Tettenbornius aliquot dies amplius perseverasset, etiam exiguum praesidium urbem revera servasse. Ideo tantum dicta sunt, ut moneretur, Nostrum, qui cum multis viris prudentibus funestum rei exitum praesagiret et cuius praeterea esset maxime, ut studium incitatum consilio, ut ita dicam merum aqua temperaret, quotidie molestissime non affici non potuisse. Attamen moliendum erat, ne, si improvissi quid eveniret, urbs se ipsa deseruisse videretur, interim et in exiguo successu praemium esse videbatur.

*) Futuro harum rerum existimatori ad considerandum commendandae videntur nonnullae animadversiones manu scriptae b. A. A. Abendrothii, codici adiectae, qui habetur in bibliotheca commercii Hamburgensi signatus D. III, c. cxxv. d. 1797.

Has vero aerumnas secutae sunt longe acerbiores. Auctis Francogallorum copiis urbs undique destituta resistere non potuit. Attamen a die xxi m. Maii, quo Vandammius, copiarum Franco-gallicarum in his regionibus collocatarum dux nominatus, eam primum ad deditiōem vocaverat, usque ad eiusdem mensis diem xxix stetit, quo Tettenbornius cum manu sua eam sine ullo praesidio deseruit. Die vero xxx m. Maii a Davoustio, designato harum provinciarum summo administratore, denuo ad deditiōem vocata in fidem Francogallorum se dedit. Timor et terror infamium illorum nominum in urbem invaserunt. Quicumque Francogallis suspectior videbatur, ex urbe in tuta loca profugit. Inter quos etiam Noster, cuius quam necessaria fuga fuerit, index civium proscriptorum paulo post a Napoleone in publicum emissus ostendit.

Tum vero Noster exul in Holsaticis degit patriae urbis sortem dolens revera luctuosissimam. Nam hic dirus Davoustius prae iracundia insaniens suum esse duxit, severitati suppliciorum a domino suo impositorum acerbitem et crudelitatem addere: et serviles ferreique eius satellites et ministri in omni genere iniuriarum et contumeliarum, quibus oppressa civitas Hamburgensis vexabatur, se quasi volutarunt. Attamen hoc exilium minus erat diuturnum, quam sperari poterat, non quo culpa eius Francogallis postea minor visa esset, sed potius, quia opera eius carere non poterant. Ad vexandos enim cives exhauriendamque urbem neminem idoneum atque paratum habebant, nisi peregrinos, verum ad res urbis domesticas procurandas scienterque administrandas, ad instituta eius temperanda atque colenda indigenis opus erat in omnibus rebus versatis, urbis amicis auctoritate, bona opinione et fiducia apud cives florentibus. Quibus in rebus expediendis nemo facile Nostrum superavit. Publice igitur revocatus rediit d. ii m. August. mdcccxiii id unum propositum habens, ut, quo graviora tempora essent, eo plus civibus suis prodesse posset. Quum igitur reduci hospitiorum publicorum cura offerretur, negotia, quae ei semper gratissima fuerant, suscipere.

nullus dubitavit, quamquam, ut unusquisque facile conicere potest, haec negotia, illo ipso tempore molestiora erant quam unquam. Nam eorum, qui opem exigebant, post tot ac tales casus, qui urbi acciderant, numerus erat ingens, reditus urbis exigui, favor magistratum Francogallicorum nullus. Praeterea haec omnis procuratio propter novitatem non solum multis difficultatibus impedita, sed etiam aliis propter Gallicam suam originem suspecta erat, aliis propter insolentiam invidiosa. Nihilominus eo, quo solebat, studio rem aggressus animum liberalem, naturae bonitatem et singularem erga miseros benignitatem admirabiliter probavit et multis adversariis utilitatem rei persuasit eosque novo rerum ordini conciliavit.

Pugna Lipsiaca erat facta, Francogalli fusi atque profligati, omnis Germania triumphavit. Sed victoribus victoria erat utendum: nonnullae urbes munitae, in quibus praesidia Gallica erant collocata, interim in manibus eorum relinquenda. Sic misero etiam Hamburgo liberando nihil aliud fieri potuit, quam ut copiae mitterentur, qui urbem obsiderent, non ad expellendos, sed tantum ad coercendos hostes sufficientes. Quae Davoustio suffecerunt, ut, quasi durissima oppugnatione ad extremam desperationem adductus esset, suscepta inaudita crudelitate in urbem civesque saeviret. Sic postquam eos, qui non habebant, unde ex edicto eius penum plurium mensium sibi providerent, nulla necessitate urgente, die ante festum nativitatis Jesu Christi, quum omnia frigore rigeant, ex aedibus suis abreptos in ecclesiis per noctem inclusos teneri et altero die gelu torpentes et fame maceratos, multos aegrotos et seminudos, senes, patres-familias cum liberis, matres cum parvulis ex misera urbe, circa quam iam antea omnia domicilia eodem iubente incendio deleta iacebant, expelli iusserat, quasi hoc uno scelere nomen suum non satis foedasset, aliquot diebus post, necessitate non magis urgente, subito nefandum et infernale edictum eructavit, ut nosocomium publicum, quod Altonam versus extra urbem situm octingentis aegrotis et phreneticis implatum erat, exureretur. Tempus, quod ad aspor-

tandos aegrotos dabatur, non plus quam viginti horas explevit. Terror omnium animos invasit, nam tam brevi tempore hoc fieri non posse nemo non intelligebat. Attamen nihil tutius visum est omnibus, quam hominem, qui die natali Jesu Christi quadraginta millia hominum senecanda fami et frigori obiecisset, primum ineuntis anni diem sine morientium eiulatibus et imprecationibus celebrare nolle. Omnis haec cura Nostro iniuncta erat. Itaque ubi tot miseri, quum in urbem recipi non possent, collocandi, unde vehicula sumenda, ubi manus inveniendae et omnis generis adminicula conqui- renda essent, ne miseri in via perirent, quomodo novae aedes, quibus reciperentur, disponendae et rebus necessariis instruendae essent, haec curare, simul vero rem ipsam dirigere, ubique esse, et praeterea etiam atque etiam ab homine inexorabili dilationem paucarum horarum emendicare, haec omnia brevissimis anni diebus efficere moles negotiorum fuit, quae humanas vires superare videbatur. Coniunctis viribus optimorum civium, qui in opere difficillimo eum adjuvabant, effectum est, ut aegroti omnes asportari possent, priusquam veteres aedes cremarentur. At quo tumultu, qua trepidatione, qua confusione haec omnia gesta fuerint, verbis satis dici non potest. Frigus, ut diximus, erat acerbum, viae nivibus impeditae, circa aedes strepitus equorum, omnis generis vehiculorum, trepidantium et rursus prorsum discursantium hominum convicia, aegrotorum anxiorum lamentationes flebiles, phreneticorum larvales species atque deliramenta, quo accessit turpissimum atque maxime indignum, circumcirca militum inter iocos et omnis generis procacitates urentium aedibusque ipsis flammam minitantium immania orgia. Aegrotis angores et cruciatus horum dierum facti sunt perniciosissimi. Maior pars inter proximos dies succubuit, at qui superstites erant, dum vixerunt, Nostro eiusque sociis omnium ordinum generosissimis immortales gratias egerunt. Tandem exeunte mense Martio Napoleone ab imperio remoto Davoustius a rege Ludovico XVIII. restituto iussus copias suas in

Francogalliam deduxit. Cunctando tamen effecit, ut die demum vicesimo sexto m. Maii pristina civitatis Hamburgensis forma sit revocata, quae et Nostrum in locum senatorium restituit. Verum tempus post atrocissimam hiemem Hamburgum rediisse visum est. Uti ver agricolis summos labores operosaque negotia affert, haec vero negotia iucunda sunt, et iucunditate sua recreationem virium continent: sic tempus rei publicae Hamburgensis renatae omnes magistratus, imprimis amplissimum ordinem, negotiis et laboribus cumulavit ac paene obruit, quae tamen, quasi vires simul renatae essent, neminem fatigabant, nedum molestia afficiebant, quia fructus laborum ad ipsius urbis patriae salutem redundabant. Nostrum prae reliquis pristinum officium, ad quod eum benevolentia a natura ipsa insita non minus quam diuturnus usus idoneum reddiderat, allexit, egenorum cura publica. In collegio huic rei praefecto tum locum obtinuit principem, quem usque ad consulare tempus retinuit. Praeterea munus patroni locorum silvestrium ei demandatum est, et quod gravius etiam erat, cura publicae disciplinae atque securitatis. Quae enim ad disciplinam et securitatem publicam spectant, eorum procuratio antea cum negotiis praetorum urbanorum erat copulata, Francogalli demum ad procurandas huius generis res singulares magistratus constituere inceperant. Quo instituto quanquam Francogalli plerumque ita usi erant, ut magis ad molestandos vexandosque cives in civitatem inductum esse videretur, tamen maximam utilitatem tam manifesto ostenderat, ut omnes in eo retinendo consentirent. Simul collegium sanitatem publicam custodiens creatum eiusque moderatio cum illo munere coniuncta est. Quicumque horum munerum labores vel aliquantulum cognovit, facile sibi persuadebit, quanto maiores hi labores non solum illo tempore, sed propterea etiam fuerint, quod in universum apud Hamburgenses nova res erat et omnis eius ratio constituenda demum et ordinanda. At maiorem admirationem excitet, necesse est, si quis cogitaverit, virum tanta officiorum turba distractum nonnullis libris conficiendis vacasse, quos

scribere atque edere urbis, et maxime magistratum causa ei ini-
 posuit. J. Ludovici Hess, cuius ante mentionem fecimus, quum Franco-
 galli appropinquantibus Russis turbas in turbe metuentes militiam
 civicam institui concessissent, huius militiae dux factus et in hoc
 gradu honoris etiam a Tettenbornio constitutus, quum senatum pri-
 stinum in restituta re publica tollere non potuisset, stomachatus est.
 Postquam igitur expeditio Tettenborniana aliter cecidit atque ab
 omnibus optatum et desideratum, a plurimis etiam speratum, ab
 Hessio vero aliisque viris calidioris ingenii pro certo habitum erat,
 hic vir, quem ipsum prae multis aliis modestiam decuisse nonnulli
 censuerunt, peregre librum conscripsit, quo maxime ostenderet,
 omnem calamitatem Hamburgensi civitati magistratum trepidatione,
 ne dicam ignavia, inertia animoque a re patria averso illatam
 esse, quibus vitis ardor civium repressus, consilia imperii infracta
 et gravissimae quaeque res impeditae essent. Tales criminationes
 audiente omni Germania a viro prolatae, qui omni fide dignus videri
 posset, silentio praeteriri non poterant, praesertim quum virum ho-
 nestissimum de Haffner, Danorum illo tempore Altonae constitutorum
 ducem, quodammodo testem haberet. Hic enim ultimis oppugnationis
 diebus a rege suo iussus contra Francogallos non hostiliter agere
 et speciem communionis cum copiis principum confederatorum om-
 nibus modis vitare, hoc mandatum ita est exsecutus, ut Tettenbornius
 copias suas, quae, quanquam ad urbem contra impetum Francogallorum
 diutius defendendam neque numerosae satis neque habiles, tamen
 forsitan per aliquot dies hostibus impedimento fuissent, iam d. XXIX
 m. Maii deduceret, quo facto urbi nihil relinqueretur nisi praesens
 deditio. Paucorum vero, quod nemo divinabat, dierum mora urbem
 servasset, nam d. IV m. Junii induciae inter principes foederatos
 Napoleonemque factae sunt. Quum vero deductis copiis Russicis Da-
 norum dux maxime idoneus habendus esset, qui promissa deditio-
 nem urbem inermem moderationi hostium commendaret adeoque contra

ultionem defenderet, amplissimus senatus rem urbis derelictae Haff-
 nero credidit, qui negotium suscepit, in eo gerendo vero liberalitati
 fideique hostium nimium commisit, quos Dani ipsi quasi re bene
 gesta tutos in urbem introduxerunt. Quae quum postea ei vitio
 verterentur, hanc alteram rem ita excusare studuit, ut ab ipso se-
 natu Hamburgensi se invitatum egisse diceret, qui Russis adhuc
 urbem tuentibus eum provocasset, ut deditionem urbis Francogallis
 offerret, id quod etiam tum affirmare ausus est, postquam senatui
 vitio versum erat, quod rebus nondum desperatis et inscio duce
 Russico per Haffnerum cum Francogallis de urbe tradenda quasi
 conspirasset et hac ratione auctor fuisset, ut Russi maturius deces-
 sissent. Itaque Noster, quo nemo profecto ad exponendam omnem
 rem magis instructus erat, nonnullis libris hac de re scriptis severe
 et tam dilucide adversarios refutavit, ut ne pietatis quidem nomine
 excusari possit, si quis hodie similem sentiendi rationem sequatur.

Insequente tempore de re militari civitatis Hamburgensis op-
 time meritus est. Iam priore aetate Hamburgum militiam quandam
 civicam habuerat, quae postquam obsoleverat, a Francogallis est di-
 missa. Vere anni MDCCCXIII restituta, aucta temporumque rationibus
 accomodatior facta, in defendenda urbe animum fortem, promptum
 atque impigrum ostenderat, quo urbi maximo fuerat commodo. Quo-
 circa post recuperatam libertatem instaurata et legibus aptis omni
 ex parte ordinata est. Ad magistratum ei tum praepositum Noster
 accessit, ideoque bonam huius militiae rationem, ob quam postea
 hic illic laudata est, magnam partem debemus Nostro. Haud mi-
 norem laudem habent, quae rei publicae praestitit, quum inde ab
 anno MDCCCXVIII et illi collegio adscriptus est, cui urbis armandae
 cura commissa est. Per pacta Vindobonensia Hamburgensis civitas
 in foedus Germanicum recepta erat. Eadem pacta rem militarem
 ita constituerant, ut militia totius Germaniae posthac unum quasi
 corpus esset, in exercitus quasi in membra divisum, cum quorum
 decimo copia urbium Hanseaticarum contributae sunt. Itaque copiae

ut, quae in posterum non nobis solis, sed Germaniae inservirent, ad normam generalem erant conformandae. Quae vires, quae facile intelligitur, per multa, et aequae difficillima negotia tulit, quae Noster in se recepit. Nam non solum cum foedere ipso per legatum nostrum erat transigendum, verum etiam cum reliquis civitatibus exercitum decimum, et seorsum eum civitatibus secundam legionem huius exercitus alentibus, specialiter cum reliquis urbibus Hanseaticis. His difficultatibus omnibus accessit, ut consulta communia ad urbis nostrae rationes peculiare accommodarentur, etiamque offensus tolleretur, in quam res nova et incommoda apud cives ipsos passim incidebat. Absoluta sunt haec negotia impeditissima, quae etiam consul retinuit, anno demum MDCCCXXI, adeoque anno postero duobus sine nomine propositis libellis rem omnem civibus illustrare conatus est. Etiamque quae postea de re militari agenda fuerunt, summa consulis auctoritate gesta sunt, quo maxime pertinet constitutio legionis Oldenburgicae Hanseaticae praeparata inde ab anno MDCCCXXX, perfecta anno MDCCCXXXV.

Admodum illustris ac memorabilis Nostro annus fuit MDCCCXX. Namque d. xxv. m. Martii huius anni consularis dignitas ad eum delata est. Hic summus in re publica nostra honoris gradus usque ad novissimos annos maxime in negotiis senatus ipsius et iudicii superioris alternis annis regendis est versatus. Iudicio superiori anno MDCCCXXI, senatui anno MDCCCXXII primum praesedit. Quam eximius in hoc novo munere fuerit, praetereundum est et verecundiae causa, et quia, quae rara eius per totam urbem auctoritas fuerit, nemo inveniatur qui nesciat. Praeter officia consularia propria vero magis magisque alia, quae cum consulatu coniuncta esse solent, ei obtigerunt, inter quae praeter cetera memorandus est patronatus maiorum urbis nostrae hospitorum, velut illius, quod conventus dicitur, et de quo iam pater praeclare meruerat, et coenobii Sto Johanni dicati, quod quantum Nostri auspiciis profecerit, splendidissimae aedes, magnum urbis nostrae decus, testantur. Summum autem militare

imperium capessivit anno MDCCCXXXI. Idem annus nova et impro-
 visa ei tulit negotia. Pestilentia enim ista, quam vocant Cholera
 Asiaticam, ex oriente terminos Europæ tum primum transgressa iam
 Germaniam invaserat et afflictis multis aliis regionibus, imprimis ur-
 bibus maioribus, gradum suum nulla re impeditum Hamburgum
 versus direxit. Morbus medicis novus erat atque incognitus, atro-
 citas eius tantum a terribili fama eum antecedente superata, trepi-
 dabant omnes, credulum vulgus veneficiis modo horum, modo illorum
 se ad mortem devoveri suspicabatur. Civitates, quarum fines lues
 intraverat, præparaverant, quæcunque ad cohibendam eam exco-
 gitari poterant, et quum inutilia essent, non satis provisum publice
 esse putabatur. Itaque neque Hamburgi, quæ urbs propter loci na-
 turam morbo imprimis obnoxia videretur, negligentius agi poterat.
 His negotiis Noster præfectus est, quo moderatore quæcunque me-
 dicis utilia visa sunt, mox luculenter instituebantur. Hodie tantos
 nixus laboresque non susceptum iri certum est, illo tempore per-
 quam salutare fuerunt, non solum ope præsentis, quæ aegrotis revera
 ferebatur, sed magis etiam propterea, quod animos terrore percussos
 et deiectos mirifice erexerunt, quum cautionem et providentiam pe-
 riculo non minorem viderent.

Anno denique MDCCCXXXIV attigit dignitatem consulis ætate
 primi. Tum vero ad officia ipsius id quoque accessit, ut iudicio,
 quod de causis ad iura opificum pertinentibus decernit, præesset,
 quod annis alternis factum est. Hunc quidem locum summum, quo
 gubernacula rei publicæ tractabat, per sedecim annos obtinebat.
 Omnino septuagenario oculorum infirmitas obrepsit, quæ præcipue
 inde ab anno MDCCCXXXVIII incresebat. Qua calamitate quamvis
 negotiorum difficultates ei auferrentur, tamen quum cetera animi et
 corporis valetudine mirifice affectus esset, in officiis publicis pro-
 curandis parum se ea impediri passus est. Sic factum est, ut etiam
 anno MDCCCXLII, quum octoginta annos iam excesserat, tempore
 terribilis illius incendii, quod Hamburgum funditus extincturum

vidēbatur, per complures dies incredibiles animi commotiones contumque virium contentiones feliciter superaret nec cuiquam cederet, etiamque postea muneris officii omnibus fungeretur, quum negotia magistratuum inaudito modo cumulatæ exustaque curia præsidiisque partim disturbatis, partim igni deletis insuper immodice impedita essent, Noster vero quum senatui cum quindecim viris domum liberaliter ad consultandum concessisset, impeditissimus esset omnium Privatis tantum studiis, quibus antea horas subsicivas explere consueverat, magis magisque abstinere coactus erat, ex quo oculorum infirmitas ingravescēbat. Hucusque enim passim aliquid otii sibi sumserat, quod ad literas conferre posset, maxime ad historiam legum et institutorum Hamburgensium, quorum scientia qui eum superaret vix habuit quemquam. Simul quotiescunque causa data est, de quaestionibus ad ius publicum Hamburgense pertinentibus, de legum vel ferendarum vel latarum utilitate modo singularibus libris, modo commentationibus ephemeridibus Hamburgensibus insertis disputaverat. Ubi inde ab anno MDCCCXXXVI nihil amplius sua manu scribere potuit, nisi commentatiunculas eius quod diximus generis, modo anno MDCCCXLIX denuo se erexit et sub titulo epistolæ dicatoriæ libellum quasi cyneum emisit, quo exponeret, quæ illo tempore viro urbis patriæ amantissimo et longo usu atque exercitatione docto profitenda civibusque etiam atque etiam commendanda visa sunt. Qui libellus quasi valedictorius quantopere animos commoverit, inde potest cognosci, quod die tertio, postquam emissus erat, exemplaria desiderari coepta sunt. Nam nemo erat, quin videret, viro, qui octogesimum octavum annum vitæ excessisset, quæcunque sentiret, sua causa nihil esse neque optandum neque metendum. Verum ille annus ad examinandum et discendum parum erat opportunus. Tandem eam ingressus est aetatem, quam providentia divina interdum iis, qui per tempus vitæ hominibus in universum destinatum quieti se dare non potuerunt, corporis viribus teo usque imminutis;

ut negotiis suscipiendis non amplius sufficiant, tanquam cumulum quendam extraordinarium significat, ut et ipsi aliquantulum respirent neque anhelis ex huius vitae curriculo discedant, homines vero singulare donum divinum venerantes adierum sollemni celebratione distinguere solent. Primum huius laeti generis diem iam d. xxvii m. Decbr. mdcccxxi habuerat, quo quinquaginta anni abierant, ex quo in venerabilem ordinem liberorum latomorum receptus erat. Gottingae, ut supra memoravimus, receptus, d. ix m. Febr. mdccxcix in sodalitate Hamburgensi, quod Absalomi vocant, civitatem impetraverat. Benevolentia, qua per omnem vitam et in omni genere excellebat, etiam hic occasionem et quaesiverat et invenerat, afflictis et aerumnosis inserviendi. Nam nosocomio egregio, quod ordinis humanitate venerabilis auspiciis optima existimatione civium gaudet, praefectus negotia, quae hoc munus ei attulit omnia, per viginti annos tanto amore, tanta liberalitate atque circumspectione gesserat, ut, quum consul factus munus retinere plane non posset amplius, neque a sociis, neque a se ipso impetrare posset, quin certe patronatum instituti in posterum retineret. Quanti sodales eum aestimarent, iam anno mdcccxx eo declararant, quod eum magnum magistrum honorarium eumque perpetuum nuncuparent. Diem vero semisecularem ipsum splendidissima concione sollemni inter cantus et orationes concelebrarunt. Praeclara eius in ordinem, cuius sodalis sexaginta octo annos fuerat, merita disertis verbis inter funera eius exposuit eius temporis magnus magister. Anno mdcccxl porro diem vidit, quo ante quinquaginta annos gradum doctoris in utroque iure adeptus erat, cuius tamen ratio habita est nulla, huiusmodi instantibus eiusdem generis sollemnibus. Auctumnus enim anni mdcccxlii quinquagesimus fuit, ex quo olim Venetiis carissimam coniugem duxerat. Singulare coniugibus hoc die gaudium accessit, quod vetus amicus, quem eodem tempore cum sorore sponsae nuptias fecisse diximus, haec quoque Noster postea in

amplissimum senatum et in consulatum cooptatus, et ipse cum coniuge salvis sollemnia nuptiarum secularia coniungere potuit. Haec legamina sollemnia, quanquam domestica erant, tamen cum propter raritatem, tum propter auctoritatem, qua sponsi iubilaei apud omnes florebant, non solum inter familiares, sed per totam prope urbem laetitiae testificationes excitarunt. Amplissimus senatus in rei memoriam numum pretiosissimum imaginibus utrorumque maritorum ornatum eleganter excusum ad ipsos misit. Verum enimvero longe maiore laetitia urbem commoveri vidimus, quum vir venerabilis d. XXV m. Martii MDCCCXLV diem celebravit, quo viginti quinque annos abhinc consulatum inierat. Gratulando iterum praeivit amplissimus senatus, qui tabulam artificiosissime atque elegantissime pictam mitteret, qua verbis humanissimis praesidi sui ordinis observantiam suam officiumque declararet. Maxima vero laetitia accidit, quum denique d. XXIII m. Novbr. MDCCCXLVIII ei id eveniret, quod quamdiu urbs mille annorum nostra stetit, nondum evenerat, ut cui per quinque lustra fasces consulares praelati essent, is etiam senatorii muneris suscepti sollemnia semisecularia celebraret. Urbs ipsa diem celebrare visa est. Nam non ii tantum, quibuscum ei aliqua necessitudo vel publica privataque consuetudo intercedebat, gratulaturi eum adierunt, sed homines etiam alieni, de quibus forte aliquando bene meritus erat, gratiae venerationis testificationem cum piis pro vita venerandi consulis votis coniunxerunt, adeo multis satis idonea causa visa est, quod eadem civitate cum viro amplissimo coniuncti essent, cur consuli suo principi laetitiam, gratiam approbationemque demonstrarent. Et quum eo anno gravissimis laboraremus rei publicae perturbationibus ab iis importatis, qui non cum reliquis gradiendo, sed calcitrando procedere vellent, omnibus autem persuasum esset, legitimum rei publicae statum non habere fortiorem acrioremque defensorem ac propugnatorem, seditiones et turbulentos vero non graviorem adversarium quam Nostrum, tamen et illi qui illis temporibus nonnunquam etiam alicui temeritati

patrocinari velle viderentur, hoc die omnes verbis honorificentissimis laudes meritaque eius publice praedicaverunt. At non solum verbis, sed factis etiam pietas erga senem celebratissimum mirifice deluxit. Non dico de herma eius marmorea, quam amplissimus senatus loco publico exponi iubebat, sed de sexcentis donis atque officiis per se spectatis forte minus pretiosis, sed a suavi affectione et nativa caritate profectis, quibus illo die etiam homines consuli ne nomine quidem noti eum decorare certarunt. Verum eodem tempore virium defectio non est morata. Obtingit quidem Nostro, ut illa fragilis debilitas, quae summae senectutis frequens comes est, ne ultimo quidem die vitae eum invaderet, ut potius iis annis mentis atque corporis viribus omnibus vigeret, quos alii vel plane non vel decrepiti assequuntur, etiamque anno MDCCCXLII ad negotia et onera, quae ille annus urbi funestissimus ferebat, vires ei sufficerent omnia. Anno demum MDCCCXLV sentiebat, partem officiorum fortiori esse cedendam, quapropter moderationem iudicii superioris deponere satius duxit. Senatus ipsius conventibus praesidebat usque ad annum sequentem MDCCCXLVI, quo has suas vices collegae commisit. Sic administrandis reliquis muneribus cum consulatu coniunctis pro viribus occupatus annos vixit fere duos rerum in Europa gestarum maxime spectator. Sub finem anni MDCCCXLIX vires eius eo usque defecerunt, ut neque ipsi, neque suis dubium esset, quin terminus vitae non longe abesset. Tandem die I m. Februar. MDCCCL vespere consulem venerabilem et de sua patria praeclare meritum mors placida est consecuta.

Fama mortis mira celeritate per urbem propagata ubique verissimum dolorem concitavit. Nemo erat, qui obitum viri a se alienum putaret, etiam ii, quibus ratio, quam de rebus politicis sequebatur, ingrata et incommoda fuerat, in eo consenserunt, virum esse extinctum propter immortalia in rem publicam et in singulos merita paene unicum. Itaque factum est, ut, quamvis se sine ulla pompa sepeliri iussisset, magnificentissimas tamen haberet exsequias, non

propter splendidum apparatus, sed propter concionem funebrem: namque incolas urbis, quotquot erant, comites funeris eum habuisse dixeris. Tanta enim omnes viae, per quas funus vehebatur, refertae erant civium frequentia, ut non ex urbe evehendum sequi, sed potius, ne eveheretur, obviam obsistere velle viderentur.

Non dubium est, quin consul beatissimus iis naturae dotibus ornatus fuerit, quas natura tribuere solet iis, qui eam nacti sunt fautricem. Mentem praeclaram habuit in corpore praeclaro. Nam qui eum iuvenem virumque noverunt, etiam quod ad formam externam pertinet, habitu paene regio eum fuisse affirmant, statura proceram et apte robusta, vultu liberali et aperto, ingenii, humanitatis atque comitatis speculo, motibus corporis dignis atque commodis. Quod facile est ad credendum, namque etiam senex suavissimam dignitatem prae se ferebat. Mirificum vero erat, quantum dicendo hominum animos movere posset. Clarissimae eius menti, ingenio oratorio adeoque poetico, facillimo atque subtilissimo usui linguae magno erat adiumento vox magna, plena atque flexibilis, quibus omnibus animos auditorum singulari modo commovere totosque tenere sciebat. Quicumque comitiis civicis adfuerunt, probe tenent memoria, quoties facultate sua dicendi cives in admirationem rapuerit, quoties in rebus difficilibus vel natura sua minus gratis graves eius dilucidaeque expositiones, quid faciendum esset, non diu dubium reliquerint et fiduciam in sinceritate sapientiaque consulis positam usque quaque firmaverint. Sic anno MDCCCXIII in civium conventu consilia, quae sensui communi placerent, ipse sua potissimum eloquentia perfregit. Anno autem MDCCCXLII per totam urbem perlatus est, quantum in primis post incendium comitiis ex praeclara eius allocutione civitas rebus suis diffidens et iacens excitata et quasi recreata fuerit. Quid? quod etiam anno MDCCCXLIX, quum annum aetatis octogesimum octavum compleverat, summus militiae nostrae dux coram

propter splendidum apparatus, sed propter concionem funebrem: namque incolas urbis, quotquot erant, comites funeris eum habuisse dixeris. Tanta enim omnes viae, per quas funus vehebatur, refertae erant civium frequentia, ut non ex urbe evehendum sequi, sed potius, ne eveheretur, obviam obsistere velle viderentur.

Non dubium est, quin consul beatissimus iis naturae dotibus ornatus fuerit, quas natura tribuere solet iis, qui eam nacti sunt fautricem. Mentem praeclaram habuit in corpore praeclaro. Nam qui eum iuvenem virumque noverunt, etiam quod ad formam externam pertinet, habitu paene regio eum fuisse affirmant, statura proceram et apte robusta, vultu liberali et aperto, ingenii, humanitatis atque comitatis speculo, motibus corporis dignis atque commodis. Quod facile est ad credendum, namque etiam senex suavissimam dignitatem prae se ferebat. Mirificum vero erat, quantum dicendo hominum animos movere posset. Clarissimae eius menti, ingenio oratorio adeoque poetico, facillimo atque subtilissimo usui linguae magno erat adiumento vox magna, plena atque flexibilis, quibus omnibus animos auditorum singulari modo commovere totosque tenere sciebat. Quicumque comitiis civicis adfuerunt, probe tenent memoria, quoties facultate sua dicendi cives in admirationem rapuerit, quoties in rebus difficilibus vel natura sua minus gratis graves eius dilucidaeque expositiones, quid faciendum esset, non diu dubium reliquerint et fiduciam in sinceritate sapientiaeque consulis positam usque quaque firmaverint. Sic anno MDCCCXIII in civium conventu consilia, quae sensui communi placerent, ipse sua potissimum eloquentia perfregit. Anno autem MDCCCXLII per totam urbem perlatum est, quantum in primis post incendium comitiis ex praeclara eius allocutione civitas rebus suis diffidens et iacens excitata et quasi recreata fuerit. Quid? quod etiam anno MDCCCXLIX, quum annum aetatis octogessimum octavum compleverat, summus militiae nostrae dux coram

XXXVIII

militia civica sub dio dicendo tantum effecit, ut, quotquot cives armati et inermes auditores aderant, toti laetitia effusi abeuntem ovantibus ac gratulantibus clamoribus prosequerentur.

Mentis dotibus nemo Nostrum illustrissimis ingeniis, quae unquam Hamburgum tulit, accensere eumque praeclarum lumen decusque urbis patriae celebrare dubitabit. Celeritate enim percipiendi insignis et admirabili memoria pollens puer adhuc multarum rerum subtilem notitiam consecutus erat, et eruditio eius aetatulae eius antevertit. Liberalis educatio ex seminibus a natura datis illum florem humanitatis evolvit, qui animos nostros delectat, sive scripta ab eo confecta legimus, sive negotia publica ab eo gesta audimus. Imprimis singulari excellebat acumine ingenii atque iudicii subtilitate, qua res etiam implicatiores et obscuriores facile perspiciebat, explicabat, expediebat. Qui aliter enim fieri potuisset, quin mole negotiorum difficillimorum, quae eum paene in quovis munere suscepto compositorem exspectasse videntur, opprimeretur atque obrueretur? Nam quamcunque partem eius vitae publicae spectamus, semper eum occupatum reperimus non solis rebus gerendis ipsis, sed inveniendis etiam describendisque novis rationibus legibusque, quibus res aptius et commodius quam adhuc regi possint, ita, ut multorum institutorum, quae rei publicae nostrae utilissima sunt et diu utilissima manebunt, unus auctor exstiterit.

Sed animi quoque virtutibus mirabiliter excelluit. Inter quas summa eius elucet pietas, quam quum matri praematura morte sibi ereptae probare minus potuit, eo maiore prosequeretur et colebat amore patrem sibi ad aetatem virilem superstitem. Praeclarum huius pietatis testimonium edidit, quum senator recens creatus in comitiis civium primum cives allocutus publice profiteretur, si quando foret, ut civibus suis utilis, urbi patriae commodus esse posset, id non suum fore meritum, imo novam frondem coronae civicae implectendam, quae caput senis venerabilis coram se stantis (patrem dicebat civium principem) ornaret. Non alium se praestitit germanis et

liberis, quorum qui adhuc in vivis sunt, gratissimo animo fratrem et patrem amantissimum, diligentem, indulgentem et ad omnia officia usque ad neglectionem sui proclivem venerantur. Quid dicam de eius benignitate? Quum ipse antiqua Romana consuetudine parce ac moderate viveret, id tantum curans, ut auctoritatem suam tueretur, in una munificentia largus fuit et sumptus fecit, non acquiescens in eo, quod praeterea magnam partem vitae viriumque curae inopum omnisque generis miserorum dicata esset. Humana benevolentia bonitasque naturae, quae huius studii fons erat, eadem in scriptis eius cerni potest. In peregrinationis per Calabriam factae narratione quam veram et sinceram humanitatem declarat descriptio vastitatis per terrae motum effectae et miseriae, quae inde in incolas redundaverit! De statu publico regni Neapolitani loqui non posse videtur, quin incolis neglectis oppressisque misericordiam suam verbis gravibus tribuat. Iracundia animum eius subit, quotiescunque obtrecitationes ei commemorandae sunt, quibus nonnulli scriptores ingenia Italorum vituperare posse sibi visi erant, turpe esse iudicans, estimationem alicuius populi tam temere pro ludo habere. Contra ipse nullo magis flagrat studio, quam iis patrociniandi, neque occultare potest voluptatem, quam percipit, quotiescunque laudabilia de iis potest referre. Hoc patrociniandi defendendique studium prae reliquis conspicuum est in vita Meureri, quem omnem librum subtiliter atque eleganter compositum ex hoc studio profectum dicas. Ubi defendere non potest, ibi certe non excusare non potest. Sic de Snitgero non iudicat, nisi aequissime et mitissime, de Jastramo quid sentiat, quum honorifica non sint, raro eloquitur et moderate. Quid dicam de iis, quibus, quum senatum Nostrumque ipsum inique adorti sint, adversarius exstitit, Haffnero atque Hessio? In illo nihil vituperare velle videtur, nisi quod sibi plus tribuerit, quam contra vaferimos Francogallorum belli duces praestare revera potuerit. Huic vero, cui alius quis, maxime laccessitus, longe alia dixisset, quaecumque ei aliae virtutes defuerint, defuisse optimam voluntatem ne

susplicatur quidem. Denique in scriptiuncula quadam anno MDCCCXLIX ad familiares missa etiam de cuiusdam generis Solonum; quorum annus superior supra necessitatem fertilis fuerat et quorum studiis ipse profecto parum favebat, bona voluntate minus quam facultate dubitare voluit.

Quantumvis vero Noster benignus, lenis et mitis esset, tamen ab omni animi imbecillitate tam longe abfuit, quam abesse aliquis potest. Admirabili potius constantia, perseverantia et animi fortitudine, quas universus viri habitus externus aperte prodebat, per totam vitam clarus fuit, de quo Horatianum illud videtur dictum:

Iustum et tenacem propositi virum
 Nec civium ardor prava iubentium,
 Nec vultus instantis tyranni
 Mente quatit solida, nec Auster,
 Nec fulminantis dira Iovis manus.

Quae semel vera, bona et utilia esse perspexerat, ab iis nulla auctoritate, nulla vi se revocari passus est. Sexcenta huius fortitudinis, si res postularet, afferri possent exempla. Hic unum memorasse satis erit, non raro eum ad rei publicae civiumque commodum iuvandum ea usum esse. Sic, quamquam enumerari non possunt, tamen parvi non sunt aestimandae pecuniae, quas urbi conservaverit eo, quod, amplissimi senatus interpret, minis, quibus belli duces Francogallici, quorum quisque Verrem istum, Siciliae propraetorem, ad imitandum sibi proposuisse videbatur, exactionibus suis vim addere solebant, non territus, si argentum postulatum prorsus recusare non poterat, nunquam cessit, quin certe partem eius detraxisset. Eadem fortitudine etiam Davoustio, cuius pectus triplice aere munitum humanitatis rationibus prorsus impenetrabile erat, nosocomium vacueferi iussus constantia sua et ultima audente fortitudine temporis dilationem, quanta opus erat, tandem extorsit. Eodem animo cedere nescio novissimis temporibus fortiter repugnavit eorum studiis, qui novarum rerum cupidi primam rei publicae nostrae legem abrogare conabantur.

Nam postquam amplissimus senatus, postquam ipsa civitas, postquam per totam Germaniam potentissimi principes concesserant, quae vel pro singularibus temporum rationibus concedenda esse, vel sine rerum publicarum detrimento concedi posse visa erant, Noster, ductus et firmatus persuasione, quam per omnem vitam tenuerat, studiis suis in dies magis stabiliverat, in libris a se scriptis docuerat et in vita publica dictis et factis tuitus erat, dissensum non solum amplissimo senatui declaravit eique ad acta publica referendum commendavit, sed etiam, quid fecerit, civibus omnibus ipse in ephemeridibus palam indicavit adeoque singularem de gravissima illa re epistolam emisit, qua optimum quemque a rebus novandis dehortaretur. Quod fortitudinis haud mediocris signum vocare non dubito, quia illo tempore in Germania permulti quid sentirent aperte profiteri non ausi sunt, atque plebecula quibus gauderet passim vi et manu demonstraverat.

Denique, quae in homine summa atque divina laus est, maxima erga numen supremum pietate insignis fuit, non ista quidem pietate, quam superstitionem potius quam religionem dicas, sed quae notionibus rerum divinarum recte conceptis fulta, neque errore fanatico deformata neque mollitie enervata, mentem non occaecat, sed animum erigit, ad optima quaeque excitat et, quaecunque accidunt, patienter perfert et divina beatitudine cumulat atque prosperat. Sacra publica frequens celebravit, donec valetudo aëris temperamentum in ecclesiis obvium ferebat, postea intra domesticos parietes sacris operatus orationes sacras sibi praelegi iussit.

In vita publica eam simplicitatem, sinceritatem et comitatem, qua in privata vita animos hominum sibi conciliabat, non modo probavit, sed ut probaret, officio loco habuit. Nihilominus muneris sui dignitatem habebat quam maximi et neque comitas neque affabilitas efficere poterat, ut gravitatem muneris vel tantum diminui pateretur, vel adeo ipse auctoritatem suam unquam negligeret. Urbem patriam admodum caram habebat, ad eius salutem iuvandum omnes

vires, omnes curas cogitationesque conferre suum esse censebat. Quod studium eximiis illis ingenii dotibus, de quibus iam diximus, et firma ad perferendasque virium contentiones facta valetudine adiutum effecit, ut, quod sapientibus amplissimum esse solet virtutis praemium, insignium de re publica meritorum conscius de scena decedere posset, in qua personam a natura ipsa sibi datam tam praeclare sustinuerat, ut in omne tempus iis adnumerandus sit, qui urbi patriae non tantum commodo, verum etiam decori et ornamento fuerint maximo.

De rebus politicis quid senserit Noster, per omnem eius vitam nemini dubium fuit, exceptis postremis annis, quibus fuerunt, qui sibi aliisque persuaderent, eum nostrorum temporum ratione non satis habita obsoletam et antiquam rei publicae formam, quacunque ratione posset, conservare studere. Quae quam fuerit ridicula sententia, haud difficile est intellectu. Nam non facile invenias quempiam, qui rationes incommodas iniquius tulerit vel, ut ingenium suum rebus consuetudine receptis subiiceret, minus inclinaverit, quam eum. Itaque quoquo in perlustranda eius vita publica nos converterimus, eum in inveniendis inducendisque novis iisque aptioribus rerum gendarum rationibus et in tollendis vitiis vel vetustissimis versantem reperiemus, neque facile est, qui in huius generis studiis Hamburgo plus praestiterit, quam Noster. Nam prope admirabile est, quantum rationes publicae Hamburgenses eo vel auctore vel adiutore propter tempora mutata immutatae et accommodate transformatae sint. In scriptis quoque eius studium rationes publicas diligenter in melius excolendi promptum et apertum est. Statum rei publicae nostrae post dominationem Francogallicam recuperatum in aliquo loco ornamentum quidem vocat pretiosissimum posteris diligenter servandum, cuius pretium tamen mutationibus ad praesentis temporis rationes accommodatis augendum sit. Aliis in locis omnibus civibus, quaecunque in rebus divinis formulam sequantur, aequa iura tribuenda putat, agri Hamburgensis incolis ius res suas per tribunos tuendi

suadet, rationes collegiorum opificum immutandas censet, iuris dictionem, quae antea penes senatum fuerat, constitutis singularibus tribunalibus, iudicibus non simul in administranda re publica ipsa versantibus traditam ut rem propter temporum rationes necessariam probat atque collaudat, et sic plura alia, quae novatores nostri tantum a se ipsis excogitari, optari et commendari posse nobis persuaserint. Nihil, quod videam, in scriptis eius reperitur, quod ne unquam immutetur dissuadeat, quam legem nostram primariam, ex qua summa in re publica nostra auctoritas penes senatum civesque coniunctim est, qua quidem lege in re publica illud temperamentum, quod cum Cicerone aequilibratam appelles, hac vero summam libertatem impetratam esse iudicat. Quod dogma suum, cui in scriptis eius saepenumero occurris, in vita Meureri, postquam pristinam rei publicae constitutionem, quae senatui nimium tribuerit, verum etiam illius temporis cives, qui nimium sibi arrogaverint, vituperavit, astrictè his verbis exprimit: Sanctum et inviolatum maneat aequilibrium! Viros autem in hoc genere status rerum publicarum conservandi studiosos nos, qui vim dominationemque neque pati neque exercere volumus, libentissimo animo feramus.

Quanquam viri, qui in re publica versantur, ex eo aestimandi sunt, quid fieri voluerint et ipsi perfecerint, non ex eo, quantam et quam prosperam operam bonis artibus et librorum scriptioni dederint, tamen etiam memorare liceat, scriptis quoque haud paucis Nostrum gloriam viri praeclarae doctrinae atque subtilis eruditionis non solum in Hamburgensi, sed etiam in literaria re publica sibi comparasse. Minusculi libri commentationesque, quales de rebus Hamburgensibus quotannis civium causa conscripsit, hic praetereundi sunt.

Celebratissimum eius opus sunt illi commentarii de itinere per Calabriam Siciliamque facto, qui in epistolarum formam redacti et intra annos MDCCLXXXVII — MDCCXCII in lucem emissi tempore suo eo maiorem apud omnes admirationem moverunt, quo magis de iis regionibus quae accuratius diligentiusque explorata essent, adhuc

desiderabantur, diu famam praestantissimi huius argumenti operis habuerunt, ab optimis scriptoribus celebrati sunt, usque ad nostra tempora ad discendum perquam utiles atque iucundi manserunt, quibus etiam ut antiquioris status testes gravissimi iam novam auctoritatem nacti sunt. Cuius libri tam variae virtutes sunt atque multiplices, ut quid in eo maxime admiremur dictu difficile sit. Modo enim studiorum praeparantium, etiam veteres geographos, historicos rerumque naturalium scriptores complectentium, diligentia, modo cognitionis copia, modo prudens et sollers observatio, modo industria in percontando, modo subtilitas in iudicando, modo scita, ingeniosa et elegans antiquitatis interpretatio, modo lucidum floridumque genus dicendi, modo naturae descriptio vi sua poetica res ipsas quasi vivas oculis lectoris subiiciens, modo prudentia virilis, qua iuvenis ex umbra theologica vix in apertum emissus populorum statum publicum instituta et in universum omnes vitae rationes perspexit, lectoris mentem locupletant, alunt animumque suaviter capiunt captumque tenent.

Inter libros, quos de rebus Hamburgensibus confecit, eminenti qui ad historiam anni MDCCCXIII pertinent. Qui quum eo maxime consilio conscripti sint, ut agendi rationem, qua magistratus Hamburgenses usi sunt, defenderent, non solum ad rationes illius temporis ipsas iudicandas sunt pernecessarii, sed etiam, quum magistratum id ipsum fuisset, ut hominibus spe et gaudio incitatis elatisque animum aequum, temperatum sobriumque opponerent, etiam in universum rerum publicarum indolisque humanae studioso ad discendum utilissimi. Iuris publici patrii consultis civibusque ad cognoscendam civitatis constitutionem curiosis egregiam operam dedit legibus principalibus Hamburgensibus denuo typis exscriptis. Quibus praefixa introductio insigne est atque praeclarum prudentiae civilis documentum et quasi clavis ad cognoscendas has leges ipsas praestantissima, per quam scriptor ipse excellentissimum huius constitutionis interpretem se exhibet de virtutibus eius aequae atque de vitiis mirifica subtilitate disputantem. — Ad historiam patriam pertinet iudicium

de Meurero, multorum sermonibus celebrato consule quondam Hamburgensi, propositum, quod opus nitidum et observationibus gravibus diligentique consideratione dignis abundans civibus Hamburgensibus ad legendum non satis poterit commendari, si quando, quod dii prohibeant! simultates, dissidia et errores, quibus tum urbs excitabatur, redire videbuntur.

De reliquis scriptis monuisse sufficiat, per longam vitam Nostri vix ullam rem civitatem nostram tetigisse, vix de ulla re cives ambiguisse, quin consul vel libris editis vel commentationibus ephemeridibus nostris insertis, quid civibus suadendum esset, suppresso quidem plerumque nomine, sed ita exposuerit, ut sincerum, ex circumspecta rerum cognitione et fideli urbis patriae caritate profectum consilium, itemque perspicuum disputandi genus de auctore neminem dubium esse sinerent. Quod quoties nostrae rei publicae saluti fuerit, non erit quod pluribus hic demonstratur.

Quum non ex quovis ligno, ut aiunt, fiat Mercurius, sed ut poetae, ita omnis generis viri illustres nascantur, optandum profecto est, ut nullo tempore rei publicae nostrae desint viri, quos pariter atque Nostrum Pallas Athene nascentes placido lumine viderit, in eoque loco collocatos, cui divinitus destinati sunt, sicut olim Ulixis prudentem filium adiuvet. Tu vero, beate vir, cuius memoriae haec qualiscunque virtutum tuarum adumbratio dicata est, si laudibus tuis, ut verendum sane est, non satis digna reperiatur, ignosce. Rebus praeclare a te gestis monumentum aere perennius tibi exegisti. Posteritati commendatus vives neque ulla unquam oblivio nominis tui famam delebit. In te cadet illud veteris poetae vaticinium: semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.
